

En les immediacions del cementiri de Paterna van ser afusellades, entre 1939 i 1956, al menys 2.238 persones. Després de l'ocupació de València per les tropes feixistes es va deslligar una extensa repressió que va aplegar a desenes de milers de persones, des dels que van tindre algun tipus de responsabilitat en governs locals, institucions culturals, polítiques i sindicals, fins a persones senzillament lleials al govern legítim que no van donar suport al colp d'estat encapçalat per Franco. La majoria dels condemnats ho van ser per "auxili a la rebel·lió", en el súmmum de la injustícia. Després de judicis sumaríssims mancats de tota garantia, van ser assassinats en El Terror, el camp de tir pròxim al cementiri de Paterna.

Les seues restes mortals es distribueixen en 154 fosses localitzades i diversos nínxols. Les exhumacions han trigat en arribar uns quants anys. En 2017 58 víctimes van ser recuperades. Durant l'any 2018 s'exhumaren 292 cossos, en 2019 foren recuperades les restes de 309 persones, en 2020 un total de 168 esquelets van ser exhumats y en 2021 les tasques de recuperació continuen..

En aquest lent i dolorós procés estan involucrades directament les famílies de moltes de les víctimes. En molts casos, néts i besnéts han estat els que han seguit de prop les dificultats dels seus pares i avis, primer per conèixer què havia passat, localitzar després les restes i contrarestar, més tard, l'oblit, també moltes vegades la falta de sensibilitat de les autoritats, altres la indiferència ...

Han hagut d'esperar 80 anys per començar a veure aquests primers resultats. La memòria allí enterrada mostra una part de la seua història, que també és la nostra. Volem, a través d'aquestes imatges, aproximar-nos a ella.

Aquesta exposició recull diferents moments d'eixos processos d'exhumació, les mirades dels que fins i tot mantenen viva l'esperança, el dolor no els impedeix mostrar la seua decisió carregada de raons que recolzen els drets humans. També es recullen els diferents punts de vista dels autors participants, tots ells compromesos amb la memòria democràtica.

FACULTAT DE BELLES ARTS DE SANT CARLES
BIBLIOTECA

MEMÒRIA DESENTERRADA

EXPOSICIÓ COL·LECTIVA

8 DE JUNY AL 2 DE JULIOL

CA REVOLTA

CARRER STA TERESA 10, VALÈNCIA

PARTICIPEN

ELOY ARIZA, GEMA LÓPEZ, CARMEN B. GODELLA,

EVA MÁÑEZ, PACO COLLADO,

ÓSCAR NAVARRO I SERGI TARÍN

FOTOGRAFIA: ELOY ARIZA

ELOY ARIZA

Tècnic Superior de Fotografia. Treballa com a documentalista amb l'Associació Científica ArqueoAntro des de 2017, encarregant-se de la documentació d'entrevistes a víctimes de la Guerra Civil i del Franquisme, del procés d'excavació i del registre gràfic dels materials apareguts durant les intervencions.

EVA MÀNEZ

Fotoreportera, Tècnica Superior en Fotografia Artística, col·laboradora habitual del València Plaça i altres mitjans de comunicació des de fa més de quinze anys, entre ells El Salto. Compta amb nombroses exposicions individuals i col·lectives i reportatges.

CARME B. GODELLA

Pseudònim del col·lectiu format per Ovidi Sambonet, Idoia Calabuig i Elena Olcina. Les seues obres s'han exposat al MuVIM de València, Ikas Art de Bilbao o al Fotoespai de Gandia entre d'altres. Des de 2007 formen l'equip i desenvolupen projectes artístics utilitzant la fotografia com a mitjà.

GEMA LÓPEZ

Antropòloga i dibuixant. En 2010 va registrar la firma Kuroneko com a pròpia, sobrenom que utilitza a les seues il·lustracions i dibuixos des de llavors. Actualment treballa en tasques d'excavació i exhumació de les fosses comunes.

PACO COLLADO

Llicenciat en Geografia i Història, Tècnic en Biblioteconomia i Documentació i Tècnic en Fotografia Artística. Ha publicat tres llibres; sobre Centres Socials Okupats a València, sobre el poble sahrauí i l'últim sobre els Maquis i ha realitzat diversos projectes fotogràfics i expositius.

ÓSKAR NAVARRO

Llicenciat en Comunicació Audiovisual. Codirector, junt a Sergi Tarín, dels documentals: El Terror. Un poble emmudit/ El Terror. Un pueblo silenciado i Dones de Novembre. Les fosses clandestines del franquisme/ Mujeres de Noviembre. Las fosas clandestinas del franquisme (premi millor documental Festival de Cinema Ciutadà Compromès de València, 2016) i Les Llavors que van creixent. Fossa 22/ Las semillas que van creciendo. Fosa 22.

SERGI TARÍN

Llicenciat en Periodisme. Director de documentals: Moriscos. Els valencians oblidats, 14 d'octubre de 1957. El dia a què paren les pedres, Almansa 1707. De la revolta a la repressió i La utopia desarmada. Memòria d'un País Valencià republicà i codirector amb Óskar Navarro dels documentals abans esmentats.

